

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2020

HUNGARIAN

HIGHER LEVEL

3 hours

Válaszolj érthetően magyarul az I., II. és III. részben feltett kérdésekre!

Így cífrázták ők. A bulváretalon: Az Est.

1. „Telitalálat érte a tőzsdepalotát!”, „Lángokban a Zeneakadémia” – adta hírül bulvárújsághoz méltó alcímekkel Az Est 1938-ban. A hazai bulvársajtó történetében máig etalonnak számító napilapnak már 1910-es debütálását is szokatlan, amerikai típusú reklámkampány vezette be. Az intenzív plakát- és rölapáradatot megfejeelve a lap munkatársai néhány héttel a próbaszám előtt azzal csigázták tovább az érdeklődést, hogy ismerőseik kávéházi asztalához lépve az általuk olvasott újságra pecsételték: „Az Est megjelenik április első felében!” A közgazdasági újságírásban pallérozódott Miklós Andor alapította, mindennap délután háromkor utcára kerülő hírlap azonnal elnyerte az olvasók tetszését. A siker nyomán a napi példányszám röpke pár hónap alatt elérte a kétszázezret.
2. Az Est sikerének egyik kulcsa a jól szervezett lapterjesztés volt. Volt mire építeni: Budapest utcáin már a századfordulón több mint négyezer utcai mozgóárus, azaz rikkancs terítette a sajtótermékeket. A jobb üzletmenet érdekében a rikkancsok még az eleve szenzációhajhász címeket is tovább színezték. Erre utal egy 1897-es belügyminiszeri rendelet is, amely megtiltotta, hogy a lap árán és nevéen kívül bármi mást kikiabáljanak az újságból. Azonban mit sem ért volna a bulvár nagy találánya, hogy minden cikknek hangzatos címet ad, ha nem kellően friss és „szenzációs” maga a hír. A magyar sajtóban Az Est újítása volt az, hogy a riporterek a gépirókisasszonyoknak telefonon át közvetlenül gépbe diktálhatták tudósításaikat. A hírért folytatott verseny korántsem csak az idővel folyt. A lap egyáltalán nem sajnálta a befektetést: 1935-ben például repülőgépre ültette és európai városokba küldte válogatott tudósítóit, hogy az újdonságyszámba menő repülés élményével is színesítsék helyszíni riportjaikat. Mint az egyik legjobban fizető lap, Az Est a kezdetektől fogva az újságírószakma és az irodalmi élet elitjét foglalkoztatta. Az első világháború éveiben Molnár Ferenc, a kor egyik sikerírója volt a jegyzett haditudósító, 1931-ben pedig a lap a Nyugat-szerkesztő Móríc Zsigmond parlamenti tudósításait közölte. A novellákat és cikkeket is jegyző Karinthy Frigyes irodalmi riportjaival haláláig megmaradt az újság állandó munkatársának.
3. Gyors és megbízható hírszolgálatának köszönhetően az 1910-es évek közepétől Az Est híreit rendszeresen átvették a külföldi lapok is. Kevésbé ismert, hogy az első magyar nyelvű periodikum volt, amely – példát teremtve – címlapján hozta a bécsi és a pesti börze legfrissebb híreit, mértékadónak számító közgazdasági rovata mellett elsőként jelentkezett teljes oldalnyi sportrovattal, és hasábjain honosodott meg a rendszeres időjárás-jelentés is.
4. Ellentétben a mai bulvárral, Az Estből és a többi bulvárnak mondott lapból nyomon követhetőek a 20. század első felének legfontosabb eseményei. Mivel korántsem volt mellékes, hogy a lap miről vagy kiről ad hírt, Az Est – a mai bulvársajtót elárasztó – hétköznapi „sztárpletykákat” átengedte a Színházi Élet hetilap hasábjainak. Tehette, mert az 1923-tól önálló irodalmi rovatot is jegyző bulvárlap valósággal dúskált az irodalmi csemegékben. Máig sem kellően hangsúlyozott tény, hogy a két világháború közötti

szépirodalom színe-javának írásaival találkozhatunk a bulvárlap hasábjain. „Az addig kis példányszámú folyóiratokban publikáló írókat szélesebb körben Az Estből ismerte meg a nagyközönség”, hívja föl a figyelmet az egykori és a mai bulvársajtó közti különbségre Buzinkay Géza sajtótörténész.

5. Az „okos konzervativizmus” és „ésszerű liberalizmus” szellemiségét harminc éven át képviselő lap többnyire szálka volt a kormányok szemében. Az évek során többször is megvonták a kolportázshoz, vagyis az utcai terjesztéshez való jogát, vagy munkatársain keresztül próbálták kikezdeni az újságot. A mindinkább szélsőjobboldalra tolódó hatalom 1939 szeptemberében hallgattatta el Az Estet. A részvénytársaság elhúzódozó pénzügyi perét ürügyül használva az adóhatóság a szerkesztőségi helyiségeket íróasztalostul, írógépestül puccsszerűen kiürítette. A lapnak mindössze arra maradt lehetősége, hogy önnön megszűntét még nyomtatásban tudassa az utolsó számában. Előtte maga Teleki Pál miniszterelnök jelentette be a szenzációs hírt a Parlamentben: „Péntektől megszűnik Az Est! Szombattól megjelenik a Pest.” Csakhogy ahhoz, hogy Az Estre megszólalásig hasonlító kormánypárti bulvárlap elődje sikerét akár csak megközelítse, a politikai szándék és akarat már kevésnek bizonyult.

Serf András, HVG (adaptáció)

I. RÉSZ

(30 pont/ 100 pont)

Válaszolj a következő kérdésekre!

1. a) Magyarázd meg, mit jelent a „debütál” ige! (1 pont)
- b) Magyarázd meg, mit jelent a „csigázták tovább az érdeklődést” kifejezés! (1 pont)
- c) Magyarázd meg, mit jelent a „pallérozódott” ige! (1 pont)
- d) Magyarázd meg, mit jelent a „szenzációhajhász” szó! (1 pont)
- e) Magyarázd meg, mit jelent a „szálka volt a kormányok szemében” kifejezés! (1 pont)
2. Mihez bizonyult kevésnek a politikai szándék és akarat? (5 pont)
3. Miért volt szükség belügyminiszteri rendeletre? (5 pont)
4. Mikben volt újító, első Az Est? (5 pont)
5. Milyen tényezők járultak hozzá Az Est gyors sikeréhez? (5 pont)
6. Mik voltak a napilap összeomlásának okai? (5 pont)

II. RÉSZ

(30 pont/ 100 pont)

Kommentár

Fejtsd ki álláspontodat min. 100 szóban a 2. bekezdésben található alábbi mondattal kapcsolatban!

„Azonban mit sem ért volna a bulvár nagy találmánya, hogy minden cikknek hangzatos címet ad, ha nem kellően friss és »szenzációs« maga a hír.”

III. RÉSZ

(40 pont/ 100 pont)

Esszé

A két téma közül válassz ki egyet, és írd egy min. 300 szavas esszét!

1. lehetőség

Mi a konfliktus a magánélethez való jog és a sajtószabadság között?

vagy

2. lehetőség

Figyelembe véve, hogyan használják a sztárok a bulvársajtót és hogyan használja a bulvársajtó a sztárokat, mit mond ez számunkra a mai társadalomról?